

OWSICA W CZTERECH ZESPOŁACH DZIECIĘCYCH Z TERENU RZESZOWA

CZESŁAW GŁOWNIAK

Dział Epidemiologii Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, Rzeszów

Z przeprowadzonych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne badań środowiskowych wynika, że w Polsce w grupach wieku od 0 do 25 lat najczęstsze są inwazje *E. vermicularis* (Dymowska, 1975).

Od czasu prac Kozara (1948 a, b; 1950 a, b) i Gerwela (1955) w krajowym piśmiennictwie parazytologicznym ukazały się liczne publikacje określające epidemiczne aspekty owsicy wśród dzieci i dorosłych. Charakterystyczną cechą epidemiologiczną owsicy jest to, iż odsetek zarażonych wzrasta w miarę urbanizacji i uprzemysłowienia kraju, jako skutek nagromadzenia większej liczby ludzi, często kontaktujących się ze sobą, na względnie małej przestrzeni (Chwirot i wsp., 1975; Kasprzak i wsp., 1970).

Badania mające na celu określenie stanu inwazji wywoływanych przez pasożyty jelitowe były już w Rzeszowie prowadzone (Kurzeja i Oleś, 1957; Głowniak i Wiśniewski, 1974; Głowniak, 1975). Niniejsze doniesienie przedstawia wstępny fragment prowadzonych w pracowni parazytologicznej WSSE w Rzeszowie masowych badań dzieci i dorosłych w kierunku owsicy.

Materiał i metodyka

Materiał do badań stanowiły wymazy okołodbytnicze pobierane od dzieci z wybranych zespołów dziecięcych — mieszkańców Państwowego Domu Małych Dzieci oraz uczęszczających do Przedszkola Nr 1, 2 i 15 w Rzeszowie. Badania wykonano za pomocą celofanowej taśmy klejącej metodą Grahama. Wymazy okołodbytnicze pobierano trzykrotnie w odstępach kilkudniowych.

Wyniki i dyskusja

Badaniem objęto 396 dzieci w wieku od 0 do 7 lat, co stanowi 14,1% wszystkich dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli w 1975 r. w Rzeszowie. Wśród zbadanych dzieci 210 było płci męskiej, 186 zaś płci żeńskiej.

Wyniki przedstawiono w tabeli 1, z której wynika, że ekstensywność inwazji w poszczególnych przedszkolach była mniej więcej jednakowa (od 33,00% do 36,96%), tylko w Państwowym Domu Małych Dzieci około trzykrotnie mniejsza (11,76%).

TABELA 1

Zestawienie wyników badań

TABLE 1

Comparison results of study

Nazwa zespołu dziecięcego Name of children institution	Liczba badanych dzieci Number of examined children	Liczba dzieci zarażo- nych Number of infected children	Procent zarażenia <i>E. vermicularis</i> Percentage of infected by <i>E. vermicularis</i>
Państwowy Dom Małych Dzieci Ornhanage	51	6	11.76
Przedszkole Nr 1 Kindergarten No 1	103	34	33.00
Przedszkole Nr 2 Kindergarten No 2	122	33	36.96
Przedszkole Nr 15 Kindergarten No 15	120	42	35.00
razem total	396	115	29.04

Występowanie *E. vermicularis* w zależności od wieku badanych dzieci zestawiono w tabeli 2. U dzieci w wieku do 3 lat owsicę wykazano średnio w 18,90% przypadków, u dzieci zaś w wieku od 4 do 7 lat średni odsetek inwazji wyniósł 32,91%. Stwierdzono stopniowy wzrost ekstensywności inwazji owsikiem wraz z wiekiem. Najwyższy odsetek zarażenia wykazano u dzieci w wieku 6 lat (41,81%), jednak niewystarczająca ilość obserwacji oraz przeprowadzonych badań w poszczególnych grupach wiekowych uniemożliwia wyciągnięcie właściwie udokumentowanych wniosków.

Porównując wyniki badań zestawione w niniejszym opracowaniu z rezultatami uzyskanymi przez innych autorów należy stwierdzić pewną

względną rozpiętość ekstensywności inwazji owsikiem u dzieci w danych środowiskach i w różnym wieku.

TABELA 2

Częstość występowania *E. vermicularis* w zależności od wieku badanych dzieci

TABLE 2

The frequency of occurrence of *E. vermicularis* in dependence on the age of examined children

Wiek w latach Age in years	Liczba badanych dzieci Number of examined children	Liczba zarażonych dzieci Number of infected children	Procent zarażenia Percentage of infected
1	20	—	—
2	14	2	14.28
3	17	4	23.52
4	95	19	20.00
5	109	32	29.35
6	110	46	41.81
7	31	12	38.70
razem total	396	115	29.04

W żłobkach (u dzieci 0-3 lat) Siennicki (1952) wykazał owsicę w 6,6%, Iwańczuk (1953) w 8,6%, Gawronowa i Maleszykowa (1963) w 15,6%, Płotkowiak (1967) u 20,9% badanych. Natomiast Dymowska (l. c.) podaje dla tej grupy dzieci w Polsce owsicę w 11,5%.

W odniesieniu do dzieci z przedszkoli (3-7 lat), Petrycka (1952) owsicę stwierdziła w 27,6%, Chwirot i wsp. (1975) w 46,0%, Jelska i wsp. (1956) w 49,6%, Płotkowiak (l. c.) w 60,5%, Drygas i Szczepańska (1962) zaś u 81,6% badanych. Dymowska (l. c.) dla dzieci przedszkolnych w Polsce podaje 24,5% owsicę.

Podobny natomiast odsetek zarażenia owsikiem do stwierdzonego w niniejszym opracowaniu wykazali Ritter (1958) — 34,7% i Malinowski (1960) — 36,0%. Zaznaczyć jednak należy, że większość cytowanych autorów uzyskała podane rezultaty stosując metodę Halla, stąd wyniki te są trudno porównywalne z osiągniętymi przeze mnie. (O zasadach porównywalności wyników uzyskanych przez różnych autorów przy zastosowaniu różnych metod traktuje w swojej pracy Płotkowiak l. c.)

Analizie poddano również występowanie *E. vermicularis* w zależności od płci badanych dzieci, co ilustruje tabela 3. Jak widać, ogólna intensywność zarażenia chłopców była większa (33,33%) niż dziewczynek (24,19%).

TABELA 3

Częstość występowania *E. vermicularis* w zależności od płci badanych dzieci

TABLE 3

The frequency of occurrence of *E. vermicularis* in dependence on the sex of examined children

Płeć Sex	Liczba badanych dzieci Number of examined children	Liczba dzieci zarażonych Number of infected children	Procent zarażenia Percentage of infected
♂	210	70	33.33
♀	186	45	24.19
razem total	396	115	29.04

Wnioski

1. W wybranych zespołach dziecięcych z terenu miasta Rzeszowa owsicę stwierdzono ogólnie u 29,04⁰/₀ badanych, przy czym inwazja tego pasożyta w przedszkolach była trzykrotnie większa (średnio 34,98⁰/₀), niż w Państwowym Domu Małych Dzieci (11,76⁰/₀).

2. Inwazja owsikiem stopniowo rośnie wraz ze wzrostem wieku badanych dzieci. Najwyższy odsetek wykazano u dzieci w wieku 6 lat (41,81⁰/₀).

3. Intensywność zarażenia owsikiem chłopców była większa (33,33⁰/₀) niż dziewczynek (24,19⁰/₀).

Składam serdeczne podziękowanie lab. med. Marii Iwanickiej za pomoc udzieloną w przeprowadzaniu badań.

Otrzymano: 31 X 1975

Adres autora:

35-310 Rzeszów, Wierzbowa 16

LITERATURA

- Chwirot, E., Pawłowski, Z., Ruczyńska, K.: Zwalczenie owsicy u dzieci przedszkolnych. — *Wych. fiz. i hig. szkolna*, 33, 20-22, 1975.
- Drygas, M., Szczepańska, J.: Stan zarażenia dzieci pasożytami jelitowymi w przedszkolach PKP na terenie Poznania. — *Kolejowa Służba Zdrowia*, 5, 56-60, 1962.
- Dymowska, Z.: Aktualna sytuacja epidemiologiczna w Polsce w zakresie robaczyc jelitowych i lamblizy. — *Biuletyn Służby San.-Epid. woj. katowickiego*, 19, 419-424, 1975.

4. Gawronowa, H., Maleszykova, E.: Parazytofauna przewodu pokarmowego w wybranych środowiskach dziecięcych województwa lubelskiego w latach 1956-1961. — *Wiad. Parazytol.*, 9, 109, 1963.
5. Gerwel, C.: Zwalczenie pasożytów przewodu pokarmowego człowieka w Polsce. — *Wiad. Parazytol.*, 1, 53-82, 1955.
6. Głowniak, C.: Inwazje jelitowe u dzieci w wieku do 7 lat zamieszkałych w Rzeszowie. — *Wiad. Parazytol.*, 21, 243-249, 1975.
7. Głowniak, Cz. Wiśniewski, R.: Wyniki badań nad obecnością pasożytów jelitowych u ludności miasta i powiatu Rzeszów. — *Wiad. Parazytol.*, 20, 855-864, 1974.
8. Iwańczuk, I.: Badania nad zarażeniem pasożytami jelitowymi dzieci w żłobkach Warszawy. — *Acta parasit. pol.*, 1, 133-147, 1953.
9. Jelska, A., Kłapkowska, K., Milewska, D.: Zarażenie pasożytami jelitowymi dzieci w wieku przedszkolnym na terenie miasta Krakowa. — *Acta parasit. pol.*, 4, 511-520, 1956.
10. Kasprzak, W., Pawłowski, Z., Piotrowski, F.: Materiały do biologii pasożytów człowieka i zasady laboratoryjnej diagnostyki parazytologicznej. — Akademia Medyczna, Poznań 1970.
11. Kozar, Z.: Badania nad robakami pasożytniczymi w Gdańsku. I. Metody badania kału oraz częstość występowania robaków pasożytniczych w porównaniu z innymi państwami Europy. — *Przegl. Epidemiol.*, 2, 186-202, 1948 a.
12. Kozar, Z.: Badania nad robakami pasożytniczymi w Gdańsku. II. Metody rozpoznawania owsików i częstość ich występowania. — *Przegl. Epidemiol.*, 2, 203-218, 1948 b.
13. Kozar, Z.: Epidemiologia owsicy (enterobiasis) ze specjalnym uwzględnieniem zakładów dziecięcych. — *Przegl. Epidemiol.*, 4, 50-77, 1950 a.
14. Kozar, Z.: Badania epidemiologiczne nad owsicą (Enterobiasis) w Gdańsku. — Pamiętnik II Zjazdu Pol. Tow. Parazytol. Puławy 1950 b.
15. Kurzeja, K., Oleś, A.: Nosicielstwo pałeczek duru brzuszego a inwazje pasożytnicze. — *Wiad. Parazytol.*, 3, 593-595, 1957.
16. Malinowski, H.: Stan zdrowia i warunki higieniczne dzieci zarażonych pasożytami przewodu pokarmowego. — *Ped. Pol.*, 34, 403, 1960.
17. Petrycka, H.: Występowanie pasożytów przewodu pokarmowego u dzieci od lat 3 do 6 na terenie Wrocławia. — Pamiętnik III Zjazdu Pol. Tow. Parazytol., Wrocław 1952.
18. Płotkowiak, J.: Owsica u dzieci i młodzieży oraz personelu zespołów dziecięcych z terenu Szczecina i województwa szczecińskiego. — *Wiad. Parazytol.*, 13, 197-205, 1967.
19. Ritter, E.: Występowanie pasożytów przewodu pokarmowego u dzieci w wieku przedszkolnym na terenie woj. bydgoskiego. — *Wiad. Parazytol.*, 4, 503-505, 1958.
20. Siennicki, W.: Występowanie pasożytów przewodu pokarmowego u dzieci do lat 3 na terenie Wrocławia. — Pamiętnik III Zjazdu Pol. Tow. Parazytol., Wrocław 1952.

OXYURIOSIS IN THE FOUR GROUPS OF THE CHILDREN IN RZESZÓW AREA

by

C. GŁOWNIAK

I had performed the investigations on the occurrence of the oxyuriasis in the selected groups of the children in Rzeszów area (The Orphanage, The Kindergarten No 1, 2 and 15).

Totally we examined 396 children and found *E. vermicularis* in 29.04% (table 1). A gradual increase of infection is connected with the children's age (table 2). The intensity of infection in examined boys was bigger than in girls (table 3).